

Typy parków

Autor: Gosia Świderek

Cel zajęć: Celem zajęć jest zapoznanie uczniów z historią sztuki ogrodniczej, a także z typami założeń parkowych, pracą ogrodników i architektów krajobrazu, kształcenie spostrzegawczości i uwagi, wyrabianie umiejętności rejestrowania wyników obserwacji, kształcenie sprawności manualnych, wdrażanie do formułowania wypowiedzi na podany temat.

Uczestnicy: dla uczniów 4-6 klasy szkoły podstawowej, gimnazjum.

Miejsce: zajęcia powinny odbywać się w parku zróżnicowanym pod względem charakteru lub etapami w dwóch różnych parkach.

Czas: wiosna, lato, jesień.

Potrzebne pomoce: powiększony plan parku – kopia dla każdej grupy, notatnik lub kartki do pisania, podkładki, klej, kredki.

Przebieg zajęć:

Wprowadzeniem do zajęć powinno być przedstawienie uczniom w formie pogadanki ze zdjęciami różnych parków (czy w przypadku starszych uczniów przygotowanie referatu) historii rozwoju ogrodnictwa oraz podstawowych typów założeń parkowych tj. parki angielskie (o swobodnej kompozycji, naśladujące naturalny krajobraz), parki francuskie (o geometrycznej kompozycji i strzyżonej zieleni) a także parki leśne.

W terenie przedstawiamy uczniom cel wycieczki, tj. poznanie cech charakterystycznych różnych typów parków. Dlatego konieczna będzie dokładna obserwacja, tak rozłożenia alejek, kwietników, małej architektury, stawów, jak również rodzajów roślinności. Zajęcia rozpoczynamy spacerem po parku, uczniowie podzieleni na 3 osobowe grupy wypisują w tabelce cechy różniące części parku. Zatrzymujemy się w miejscu, z którego jest dobry widok na dwie różne pod względem charakteru części parku. Uczniowie prezentują swoje obserwacje i omawiamy je przypominając nazwy założeń ogrodowych.

Następnie, uczniowie indywidualnie szkicują jeden lub drugi typ parku tak, aby uwidocznili najważniejsze jego cechy. Po zakończeniu prezentacja prac z uzasadnieniem wyboru obiektu do rysowania. Który rodzaj parku wymaga większego nakładu pracy ogrodników? Jaki park sprzyja podziwianiu pomysłowości twórców, który jest przyjaźniejszy zwierzętom mieszkającym w parku, w którym jest miejsce na zabawy dla dzieci? Komu która część parku bardziej się podobała i dlaczego?

Rozwinięcie tematu:

Przygotowanie gazetki ściennej, plakatów nt. typów parków z wykorzystaniem fotografii, szkiców, pocztówek. Przygotowanie planu miasta z naniesionymi parkami, parki oznaczone w zależności od typów.

Zaprojektowanie parku w postaci makiety lub planu (wykorzystać można ścinki z kolorowej prasy do zaznaczenia parterów kwiatowych, altanek itp. oraz materiał przyrodniczy – liści, kawałki kory, owoce)

Informacje dodatkowe:

Sztuka ogrodowa - umiejętność planowania, zakładania i formowania ogrodów za pomocą elementów przyrodniczych i architektonicznych. Głównym celem sztuki ogrodowej jest zaspokajanie potrzeb estetycznych i użytkowych człowieka. W jej rozwoju istotną rolę odgrywały też czynniki religijne, filozoficzne i literackie. Sztuka ogrodowa była znana już w starożytności, rozwinęła się m.in.: w Egipcie, Asyrii, Babilonie (wiszące ogrody), Persji, Grecji, a zwłaszcza w Rzymie w okresie cesarstwa. Wspaniale rozkwitła w krajach Dalekiego Wschodu — Chinach, Korei, Japonii, gdzie zakładano głównie ogrody oparte na motywach rodzimego krajobrazu. Pierwszy ogród liczący 3000 gatunków stworzył cesarz Chin, Czin-hi-Hoang w III w. p.n.e. Okazałe założenia ogrodów pałacowych i sepulkralnych stworzono w krajach muzułmańskich (ogrody islamu). W okresie średniowiecza, w krajach chrześcijańskich ogrody zakładano przy klasztorach i zamkach, zakładano także publiczne ogrody miejskie.

Istotne zmiany w sztuce ogrodowej nastąpiły w renesansie, głównie we Włoszech (**renesansowy styl ogrodowy**), gdzie, niezależnie od regularnych układów kwaterowych, powstawały wielkie założenia tarasowe (tarasowy ogród). W 2 poł. XVII w. nastąpił bujny rozkwit sztuki ogrodowej we Francji, gdzie wykształcił się **barokowy (francuski) styl ogrodowy**, którego głównym przedstawicielem był A. Le Nôtre (ogrody o dużej skali, osiowym układzie geometrycznym podporządkowanym pałacowi, np. Wersal). Reakcją na regularne ogrody barokowe był ukształtowany w XVIII w. w Anglii na motywach

naturalnego krajobrazu **angielski styl ogrodowy**; z niego wywodził się sentymentalny styl ogrodowy, który przekształcił się w 1 poł. XIX w. w romantyczny styl ogrodowy.

W 2 poł. XIX w. w sztuce ogrodowej zarysowały się tendencje naturalistyczne, eklektyczne, jednocześnie nastąpił rozwój parków publicznych. We współczesnych ogrodach występują zarówno układy regularne, jak i swobodne kompozycje krajobrazowe, niejednokrotnie znalazły w nich także odbicie wpływy japońskie. Obecnie, ze względu na wielkie tempo urbanizacji, decydujące znaczenie mają tereny zielone w mieście i w strefach podmiejskich (miejsca wypoczynku i rozrywki). Oprócz rozwiązań poszczególnych obiektów ogrodowych oraz założeń ogólnomiejskich rozwija się kształtowanie krajobrazu kulturowego.

Źródło: Encyklopedia PWN na podst. L. MAJDECKI Historia ogrodów, Warszawa, wyd. 2 1981.